
İYİMSERLİK VE YAŞAM DOYUMU ARASINDAKİ İLİŞKİ, DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER BAĞLAMINDA ALGI FARKLILIKLARI: BİR ALAN ARAŞTIRMASI

Bengü HIRLAK*
Mustafa TAŞLIYAN**
Buket SEZER***

ÖZET

Bu çalışmada, iyimserlik ve yaşam doyumu arasındaki ilişki incelenmiş olup, demografik özelliklerle bu iki değişken arasında anlamlı farklılık olup olmadığı test edilmiştir. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Uludağ Üniversitesi ve Giresun Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nin farklı bölümlerinde birinci öğretimde okuyan 344 öğrenci üzerinde bir anket çalışması yapılmıştır. Elde edilen veriler, korelasyon, regresyon, t testi ve ANOVA analizlerine tabi tutulmuştur. Sonuç olarak, iyimserlik ve yaşam doyumu arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki bulunurken; öğrencilerin demografik özellikleri ile bu iki değişken arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Anahtar Kelimeler: İyimserlik, Yaşam Doyumu, Üniversite

THE RELATIONSHIP BETWEEN OPTIMISM AND LIFE SATISFACTION, PERCEPTION DIFFERENCES IN THE CONTEXT OF DEMOGRAPHIC CHARACTERISTICS: AN EMPIRICAL STUDY

ABSTRACT

In this study, the relationship between optimism and life satisfaction was examined and it was tested whether there was a significant difference between these two variables and demographic characteristics. A questionnaire study was conducted on 344 students who were studying in different sections, day time education of Kahramanmaraş Sütçü İmam University, Uludağ University and Giresun University, Faculty of Economics and Administrative Sciences. The obtained data were tested through correlation, regression, t test and ANOVA analyzes. As a result, while there was a positive and significant relationship between optimism and life satisfaction; there is no significant differences were found between the demographic characteristics of the students and these two variables.

Key Words: Optimism, Life Satisfaction, University

*Yrd. Doç. Dr. Kilis 7 Aralık Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü

**Prof. Dr. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü

*** Doktora Öğrencisi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Ana Bilim Dalı

1.GİRİŞ

Günümüzde birçok problemle yüzleşmek zorundayız. Ancak karşılaştığımız problemler ne olursa olsun üstesinden gelebileceğimizi düşünerek, “her zorlukta bir kolaylık vardır” düsturu ile hareket etmeliyiz. Başımıza gelen olayların pozitif taraflarını görmek, onlara hoşgörü ile bakabilmek ve olaylara iyimser yaklaşabilmek büyük bir erdemdir. Böyle kimseler problemlerin üstesinden gelmeye çalışırken karamsarlık, ümitsizlik ya da çaresizlik tuzaklarından uzak dururlar. Dolayısıyla hayatından bu gibi olumsuz duyguları uzak tutan insanların yaşamdan aldıkları tat da doyumsuz olacak ve bu gibi yapıcı kimselerin varlığı toplumun refahı üzerinde de etkili olacaktır.

Leung vd., (2005: 342), insanların içinde buldukları mevcut koşullar ve mevcut standartlara göre kendi hayatlarını değerlendirdiklerini; ileride bu koşul ya da standartların nasıl gelişeceğini veya değişeceğini tahmin ettiklerini belirtmektedir. İyimserliğin ise bu esnada her iki sürece de müdahale ettiğini öne sürmektedir. Çünkü hem değerlendirme sürecinde olumlu yargılarda bulunmak hem de ileride meydana gelebilecek olaylara karşı olumlu beklenti ve umut içine girmek konusunda insanları teşvik eden unsur iyimserliktir. Dahası, bir hastalığın üstesinden gelme veya finansal sorunlarla başa çıkma gibi mücadele isteyen zorluklarla karşılaşıldığında iyimserlik sayesinde insanların etkili problem çözme stratejileri geliştirdikleri üzerinde durmaktadır. Böylece sorunların yıkıcı sonuçları da daha hafif atlatılmaktadır. Dolayısıyla, iyimser bir kimsenin yaşam doyumu da artmaktadır.

Psikolojik sermayenin bir boyutu olarak değerlendirilen iyimserlik kavramı, aslında uzun yıllardan beri hem psikologlar hem de toplum tarafından bilinen ancak pozitif örgütsel davranış ile birlikte ortaya çıkan yeni bir kavram olarak ele alınmaktadır. İyimserlik kavramının, bireylerin bedensel ve ruhsal sağlığına, güdülenmelerine, başarılarına, akademik performansına, dayanıklılığına olan etkileri sürekli araştırılmıştır (Luthans, 2008: 211; Akt: Özkalp, 2009: 493).

İyimserliğin, insanların başarılı ve sağlıklı olması, onlara motivasyon sağlaması gibi bir çok alanda etkisi söz konusudur. Örneğin, iyimser bireyler; iş hayatında daha fazla çalışmak için güdülenebilen, daha tatminkâr, moral ve beklenti düzeyi daha yüksek, pozitif hedefleri olan, zorluklar karşısında yılmayan, bireysel yetersizlikleri daha az olan, bedensel ve zihinsel açıdan daha canlı insanlar olabilmektedirler. Özellikle bazı mesleklerde (satış temsilciliği, reklâm, halkla ilişkiler, üretim dizaynı, müşteri hizmetleri, sağlık, sosyal hizmetler vs.) iyimser bireyler daha faydalı olabilmektedir (Özkalp, 2009: 494).

Bir başka açıdan bakıldığında ise, bireylerin hayata karşı olumlu bir bakış açısına ve iyimser yüklemelere sahip olmaları, bireylerin mutluluklarına ve yaşamdan aldıkları doyum düzeyine katkı sağlayabilmektedir. Literatürde yapılan araştırmalar incelendiğinde de, iyimser olan bireylerin yaşam doyumlarının daha yüksek olduğuna dair açıklamaların olduğu görülmektedir. Örneğin; Sapmaz ve Doğan (2012: 63) Sakarya Üniversitesinde öğrenim gören 206 üniversite öğrencisi üzerinde yaptıkları araştırma sonucunda; iyimserliğin yaşam doyumuna ilişkin varyansın % 60'ını açıkladığını tespit etmişlerdir.

Güler ve Emeç (2006) Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde öğrenim gören 443 üniversite öğrencisi üzerinde yaptıkları araştırma sonucunda ise, iyimserlik ve yaşam doyumu arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmişlerdir. Tuzgöl Dost (2007) yaptığı araştırma sonucunda ise, üniversite öğrencilerinin yaşam doyumunun geleceğe ilişkin beklentileri ile de ilişkili olduğunu tespit etmiştir. Yapılan bu araştırma ile gelecekte tüm beklentilerinin gerçekleşeceğine inanan, diğer bir deyişle geleceğe daha iyimser bakan üniversite öğrencilerinin yaşam doyumu düzeylerinin, gelecekte hiçbir beklentisinin gerçekleşeceğine inanmayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Dolayısıyla geleceğe iyimser bakış düzeyi arttıkça üniversite öğrencilerinin yaşam doyumunun da arttığı söylenebilmektedir.

Özellikle yaptığımız bu araştırmanın ise, iyimserliğin yaşam doyumu üzerinde nasıl ve ne düzeyde bir etkiye sahip olduğunun belirlenmesi açısından önemli olduğu, gerek iyimserliği gerekse yaşam doyumunu artırma stratejilerine yönelik araştırma ve uygulamalara da katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırma konusunun öneminden hareket edilerek bu çalışmada, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesinin, Uludağ Üniversitesinin ve Giresun Üniversitesinin İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde okuyan birinci öğretim öğrencilerinin yaşam doyumu düzeyleri ve iyimserlik algıları arasında bir ilişki olup olmadığını ve katılımcıların demografik özellikleri bağlamında yaşam doyumu düzeyleri ve iyimserlik algıları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını tespit etmek amaçlanmaktadır.

Araştırmanın bazı sınırlılıkları da söz konusu olmaktadır. Öncelikle bu araştırma yalnızca üç devlet üniversitesinin İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde okuyan birinci öğretim üniversite öğrencilerinden oluşan bir örneklem üzerinde gerçekleştirilmiştir. Ayrıca araştırma sonuçları araştırma kapsamında kullanılan ölçekten elde edilen verilerle ve araştırmanın yapıldığı dönemle (2017 yılı) sınırlıdır. Elde edilen sonuçların, özellikle farklı fakülte ve yükseköğretim öğrencileriyle veya bir mesleği icra eden yetişkinlerle yapılan araştırmalarla desteklenmesinin önemli katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

1.1. İyimserlik

Araştırmamızın değişkeni olan "iyimserliği" Tiger (1979), maddi veya manevi boyutta gelecek ile ilgili bireyin kendisi için bir avantaj elde edeceğine dair bir ruh hali ya da bir tutum şeklinde tanımlanmaktadır (Luthans ve Jensen, 2005: 306; Kyle vd. 2008: 180). İyimserlik, bireylerin bir hedefe ulaşabilmek için çabalamasını sağlayacak şekilde iyi şeylerin gerçekleşeceğine dair bir beklenti olarak da ifade edilebilmektedir (Kümbül Güler, 2009: 130; Akt: Kaya ve Zerenler, 2014: 31).

Scheier ve Carver (1985) iyimserliği, kişinin hayatı boyunca karşısına çıkan olumsuz olaylar karşısında pozitif tecrübeler yaşayacağına inanma eğilimi olarak tanımlamaktadırlar (Leung vd., 2005: 339).

Buchanan ve Seligman (1995) ise, "iyimserliği"; bireylerin karşılaştıkları kötü olayları değerlendirme biçimleri olarak ele almıştır. Bu yaklaşımla iyimser bireylerin, olası kötü olayları açıklarken dış koşulları göz önünde bulundurduğunu, sürekli değişen dış nedenler aramaya meyilli olduklarını, bunun aksine kötümser bireylerin ise, olası kötü sonuçları içsel, durağan ve küresel nedenleri temel alarak açıklama çabası içinde olduklarını ifade etmişlerdir (Peterson, 2000: 53).

İyimser bireyler, her şeyin yolunda gitmesini beklerler ve kötü şeylerin yerine iyi şeylerin olacağına inanırlar. İyimserler, "genel olarak" iyimser görünüp, belirli bir davranışla sınırlandırmadıkları pozitif beklenti içerisindedirler (Scheier ve Carver, 1985: 219-220). Bu bireyler; olumsuz olaylardan, umutsuzluktan ve suçluluk duygusundan kendilerini uzak tutarlar (Kesken ve Ayyıldız, 2008: 740). Herhangi bir başarısızlık durumu ile karşı karşıya kaldıklarında, bu durumu zayıf yönleri ile açıklamak yerine, değiştirilebilecek özelliklere ve çevresel faktörlere odaklanırlar. Ayrıca bu bireylerin, iç motivasyonlarının daha yüksek olduğu ve iş hayatlarında da daha başarılı oldukları söylenebilmektedir. Ancak iyimserliğin, hayalprestlik, polyannacılık ve her şeyi tozpembe görmek anlamına gelmediği de unutulmalıdır (Baltaş, 2001: 185; Akt: Kaya ve Zerenler, 2014: 31-33). Bunun tam tersi olarak da kötümser bireylerin ise, karşılaştıkları olaylar iyi bile olsa negatif yönde bir bakış açısına sahip oldukları söylenebilir (Hayes, 2007: 567).

1.2. Yaşam Doyumu

Araştırmamızın bir diğer değişkeni ise, yaşam doyumu kavramıdır. Günümüzde birçok araştırmanın konusunu; mutluluk, psikolojik iyi oluş, öznel iyi oluş, yaşam kalitesi ve yaşam doyumu gibi kavramlar oluşturmaktadır ve yaşam doyumu gibi pozitif duyguları ele alan araştırmaların sayısı gitgide artmaktadır (Recepoğlu, 2013: 313).

Yaşam doyumu kavramını tanımlamadan önce yaşamı tanımlamamız gerekir. Yaşam, bireylerin işte ve iş dışında geçirdiği zamanın bütünüdür. Yaşam doyumu ise, bireylerin, iş, boş zaman ve diğer iş dışı zaman şeklinde ifade ettikleri yaşama gösterdiği duygusal tepki ya da tutum olarak ifade edilebilmektedir (Dikmen, 1995: 117-118).

Yaşam doyumu, hayatın genel olarak değerlendirilmesinden kaynaklanan genel iyilik halini ölçen bir yapıdır (Graves vd. 2007; Karatepe ve Baddar, 2006: 1018; Akt: Zhao vd. 2011: 48). Yani hayatta karşımıza çıkan olayları (iyi veya kötü olsun) ele alış biçimimiz bizim ruhsal durumumuz hakkında bilgi vermektedir.

Yaşam doyumu, bir kişinin yaşamının genel bir değerlendirmesini ya da yaşamının idealine ne kadar yakın olduğunu belirtir (Schimmack vd. 2002; Akt: Piccolo vd. 2005: 966). Aynı zamanda bireyin mutluluğunu ve kaliteli yaşamını da yansıtmaktadır (Piccolo vd. 2005: 966). Bir başka deyişle, bireylerin refaha ulaşabilmeleri için onun bir göstergesi olan yaşam doyumunun olması gerekmektedir. Yaşam doyumu, fiziksel ve zihinsel sağlıkla da yakından ilişkili bir kavramdır (Melendez vd. 2009; Akt: Hosseinkhanzadeh ve Taher, 2013: 99).

Bireylerin belirli standart veya standartlara göre belirlediği yaşam şartlarının, var olan durum ile örtüşmesi halinde birey yüksek düzeyde yaşam doyumuna ulaşabilecektir (Pavot ve Diener, 1993:102). Diğer bir deyişle, bireyin olumlu yaşantıları yaşam doyumunu düzeyinin artmasını sağlarken, olumsuz yaşantıları yaşam doyumunu düzeyinin azalmasına neden olabilmektedir (Kabasakal ve Uz Baş, 2013: 28).

Yaşam doyumunu kavramı, üniversite öğrencileri açısından da oldukça önemli bir konudur. Örneğin; Moller'e (1996) göre, bir ulusun gelecekteki refahı, öğrencilerin iyi oluşlarına bağlı olmaktadır. Özellikle liderlik özelliğini taşıyan öğrencilerin durumuna gösterilen ilgi, ülke geleceği için bir yatırım niteliğindedir (Tuzgöl Dost, 2007: 133).

Öğrenciler, üniversiteyi kazandıklarında yaşanılan yerlerden farklı bir yere gidebilmekte, bu da öğrencilerini yeni bir yaşama uyum sağlamalarını gerektirebilmekte ve yaşamlarında fiziksel, ruhsal, sosyal açıdan önemli değişikliklere yol açarak problemler meydana getirebilmektedir. Üniversite öğrencilerinin toplumun yüksek öğrenim gören ve ilerde profesyonel işlerde görev alacak kişiler olması bakımından, yaşam doyumları ile iyimserlik düzeylerinin ortaya koyulmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

2.YÖNTEM

2.1.Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, yaşam doyumunu ve iyimserlik algısı arasında bir ilişki olup olmadığını ve katılımcıların demografik özellikleri bağlamında anlamlı bir farklılık olup olmadığını tespit etmektir.

2.2.Araştırmanın Kapsamı

Araştırmanın ana kütesini Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Uludağ Üniversitesi ve Giresun Üniversitesi'nde İİBF' nin çeşitli bölümlerinde birinci öğretimde öğrenim gören toplam 10601 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada belirlenen bu evren üzerinden örneklem alınması yoluna gidilmiştir (Ural ve Kılıç, 2013: 35). Alınması gereken örneklem sayısının tespiti için aşağıdaki formül kullanılmıştır (Özdamar, 2001; Ural ve Kılıç, 2013: 44-45):

$$n = \frac{N \cdot z^2 \cdot \sigma^2}{(N - 1) \cdot H^2 + z^2 \cdot \sigma^2}$$

Bu formülde verilen parametrelerin anlamları ise şunlardır:

N, evren büyüklüğünü; n, örneklem büyüklüğünü (örnekleme dâhil edilecek birey sayısı); σ , standart sapma değerini; H, standart hata değerini (örnekleme hatası/örneklem hata değeri/evren ve örneklem ortalaması arasında izin verilebilecek maksimum fark); Z, belirli bir α anlamlılık düzeyine (yanılma olasılık değerine) karşılık gelen teorik değeri ifade etmektedir.

Yüzde 95 güven aralığı ($z=1,96$); 0,05 örneklem hatası (H); 0,5 standart sapma (σ) ile birlikte evren sayısı da dikkate alındığında bu formülasyondan yola çıkılarak araştırma kapsamına alınması gereken örneklem sayısı 371 olarak hesaplanmıştır.

Araştırma kapsamında 380 anket elden dağıtılmış olup; bu anketlerin uygun şekilde doldurulup doldurulmadığı denetlenmiştir. Anketlerden 36 tanesi eksik ve hatalı doldurulduğu için, araştırma kapsamına dâhil edilmemiştir. Tesadüfi örneklem yoluyla seçilerek uygulanan anket çalışma sonunda kullanılabilir anket sayısı 344 adettir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Anket başlıca üç bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde katılımcılara ait demografik sorulara, ikinci ve üçüncü bölümde ise araştırma değişkenlerine (iyimserlik algısı ve yaşam doyumu) dair ifadeler yer verilmiştir. Kullanılan anket formunda iki araştırma değişkenini ölçmek için güvenilirlikleri test edilmiş ölçekler kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan ölçeklerin tamamında 5'li Likert tipi derecelendirme kullanılmıştır. Bu derecelendirme "kesinlikle katılmıyorum (5), katılmıyorum (4), kararsızım (3), katılıyorum ve (2) kesinlikle katılıyorum (1)" şeklinde yapılmıştır. Araştırmada kullanılan birinci ölçek; Atalay (2012) tarafından Scheier ve Carver (1985)'in bazı çalışmalarından araştırma yaparak oluşturulan iyimserlik algısı ölçeğidir. Bu ölçekte 10 ifade yer almaktadır. Araştırmada kullanılan ikinci ölçek ise; Diener, Emmons, Larsen ve Griffin (1985) tarafından geliştirilen ve Köker (1991) tarafından Türkçeye uyarlanan yaşam doyumu ölçeğidir. Bu ölçekte 5 ifade yer almaktadır.

Elde edilen veriler SPSS programı kullanılarak analize tabi tutulmuştur. Anketler ile toplanan verilerin istatistiksel analizleri için örneklem grubunun özelliklerinin tespit edilmesine ilişkin frekans ve yüzde hesaplamaları, araştırma değişkenleri arasındaki ilişkilerin yönünü ve düzeyini belirlemek amacıyla korelasyon analizi, iyimserlik algısının yaşam doyumu düzeyi üzerindeki etkisini tespit etmek için regresyon analizi, katılımcıların demografik özellikleri bağlamında yaşam doyumu düzeyleri ve iyimserlik algıları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını tespit etmek için ise T-testi ve ANOVA analizleri yapılmıştır.

2.4. Araştırma Hipotezi

Araştırma değişkenleri ile ilgili alan yazında yapılan araştırmalar doğrultusunda test edilecek hipotez aşağıda yer almaktadır.

H1: İyimserlik algısı yaşam doyumu düzeyini olumlu yönde etkilemektedir.

3.ARAŞTIRMA BULGULARI

3.1.Araştırmanın Güvenilirliği

Araştırmada kullanılan anket formunda yer alan ölçeklerin her biri için güvenilirlik analizi yapılmıştır. Araştırma kapsamına alınan değişkenlerin güvenilirlik analizine ilişkin sonuçlar Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1: Araştırmada Yer Alan Ölçeklere İlişkin Güvenilirlik Analizi Sonuçları

Değişkenler	Cronbach Alfa Değeri	Önerme Sayıları
İyimserlik Algısı	0,721	7
Yaşam Doyumu	0,783	5

Araştırmada kullanılan anket formunda yer alan ölçeklerin her birinin güvenilirliklerinin test edilmesinde Cronbach Alfa kat sayısı kullanılmıştır. 10 sorudan oluşan iyimserlik algısına ilişkin 3 önerme güvenilirliği düşürdüğü için kapsam dışında bırakılmıştır. 7 sorudan oluşan ölçeğin güvenilirlik analizi sonucu alfa değeri (α) 0,721, 5 sorudan oluşan yaşam doyumuna ilişkin ölçeğin güvenilirlik analizi sonucu alfa değeri (α) ise 0,783 olarak bulunmuştur. Literatüre göre, alfa değeri 0,70 veya üzerinde bulunan bir değere sahipse ölçek güvenilir kabul edilmektedir (Nunally,1978; Akt: Gürbüz ve Şahin, 2014: 305). Buna göre, ankette yer alan tüm ölçeklere ilişkin alfa değerlerinin güvenilir ve kabul edilebilir bir düzeyde olduğu söylenebilmektedir (Tablo 1).

Araştırmaya katılan 344 öğrencinin sosyo-demografik özelliklerine (cinsiyet, yaş, bölüm, sınıf vs.) ilişkin, frekans ve yüzde dağılımları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: Öğrencilere İlişkin Demografik Özellikler

	Frekans	Yüzde		Frekans	Yüzde	
Cinsiyet			Yaş			
			18- 20 yaş	46	13,3	
			21-23 yaş	205	59,6	
			24-26 yaş	88	25,6	
			27 yaş ve üzeri	5	1,5	
Bölüm			Sınıf			
				İşletme	96	27,9
				İktisat	119	34,5
				Kamu Yönetimi	59	17,2
				Uluslararası İlişkiler	46	13,4
Sağlık Yönetimi	24	7				
			3.Sınıf	123	35,8	
			4.Sınıf	221	64,2	

Tablo 2 (Devamı): Öğrencilere İlişkin Demografik Özellikler

	Frekans	Yüzde		Frekans	Yüzde
Şuana Kadar Olan Genel Not Ortalaması			Alttan Alınan Ders Sayısı		
1.00-1.50	13	3,7	Yok	188	54,6
1.51-2.00	45	13,1	1 -2	104	30,2
2.01-2.50	79	23	3-4	36	10,5
2.51-3.00	119	34,6	5 ve üzeri	16	4,7
3.01-3.50	73	21,2			
3.51-4.00	15	4,4			
Aylık Harcama			Ailenin Ortalama Geliri		
101-200 TL	29	8,4	1000TL'den az	18	5,2
201-300TL	34	9,9	1001-1500TL	62	18
301-400TL	78	22,7	1501-2000TL	81	23,5
401-500TL	82	23,8	2001-2500TL	35	10,1
501-600TL	42	12,2	2501-3000TL	76	22,1
601-700TL	42	12,2	3001-3500TL	21	6,1
701 TL ve üzeri	37	10,8	3501-4000TL	23	6,7
			4001-4500TL	6	1,7
			4501-5000TL	11	3,2
			5001 TL ve üzeri	11	3,2
Yetiştirdiğiniz Bölge			Ailenin Yaşadığı Yer		
Akdeniz	89	25,9	Köy-Kasaba	71	20,6
İç Anadolu	32	9,3	İlçe	114	33,1
Güneydoğu Ana.	49	14,2	İl	68	19,8
Doğu Anadolu	18	5,2	Büyükşehir	91	26,5
Karadeniz	84	24,4			
Marmara	50	14,5			
Ege	14	4,1			
Yurtdışı	8	2,4			
Gelecek İle İlgili Kaygı Durumu			Üniversite		
Evet, çok	128	37,2	Kahramanmaraş	138	40,1
Kısmen	171	49,7	Sütçü İmam Üni.		
Hayır, hiç	45	13,1	Giresun Üniv	106	30,8
			Uludağ Üniv.	100	29,1

Tablo 2'ye göre katılımcı öğrencilerin yarısından fazlası (%67,4-232 kişi) kadınlardan oluşmaktadır. Katılımcı öğrencilerin çoğunluğunun (% 59,6-205 kişi) 21-23 yaş aralığında yer aldığı görülmektedir. Yine katılımcı öğrencilerin çoğunluğunun iktisat (% 34,6-119 kişi) ve işletme (% 27,9-96 kişi) bölümünde okuduğu, (% 34,6-119 kişi)2.51 ve 3.00 aralığında genel not ortalamasına sahip olduğu, (% 54,7-188 kişi) alttan dersinin olmadığı, 301-400

ve 401-500 TL aralığında aylık harcamalarının olduğu, ailelerinin ise 1501-2000 ve 2501-3000 TL aralığında aylık ortalama gelir düzeyine sahip olduğu, 4. sınıfta okuduğu belirlenmiştir. Katılımcı öğrencilerin çoğunluğunun (% 24,4-84 kişi) Karadeniz bölgesinde yetiştiği, ailelerinin ilçe ve büyükşehirde yaşadığı, gelecekle ilgili kısmen kaygı duydukları ve Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesinde okudukları tespit edilmiştir.

Tablo 3: Araştırmada Yer Alan Ölçeklere İlişkin Tanımlayıcı Bulgular

Ölçek	Min.	Mak.	X	S
İyimserlik Algısı	1,00	5,00	3,2311	0,53271
Yaşam Doymu	1,00	5,00	3,1930	0,84285

Araştırmada yer alan değişkenlerden iyimserlik algısının ortalaması 3,23 iken; diğer bir değişken olan yaşam doymunun ortalaması ise 3,19 olarak belirlenmiştir. 344 katılımcı öğrencinin iyimserlik algısı ve yaşam doymu ile ilgili ifadelerine ortalama olarak "kararsızım" şeklinde cevap verdikleri görülmektedir (Tablo 3).

Araştırma kapsamında ele alınan değişkenler arasındaki ilişkileri test etmek amacıyla yapılan korelasyon analizi sonuçları Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4: Korelasyon Testi Sonuçları

Değişkenler	İyimserlik Algısı	Yaşam Doymu
İyimserlik Algısı	1	
Yaşam Doymu	0,454*	1

*r (korelasyon katsayısı) $p < 0,01$ düzeyinde anlamlı korelasyon

Tablo 4'de yer alan korelasyon analizi sonuçlarına göre, iyimserlik algısı ve yaşam doymu arasında pozitif yönde anlamlı ilişki ($p < 0,01$) bulunmuştur. Bu bağlamda öğrencilerin iyimserlik düzeyleri arttıkça, yaşam doymu düzeylerinin de artacağı söylenebilmektedir.

İyimserlik algısının öğrencilerin yaşam doymu düzeyleri üzerindeki etkisini tespit etmek amacıyla yapılan regresyon analizi sonucuna ise aşağıdaki Tablo 5'de yer verilmiştir.

Tablo 5: İyimserlik Algısının Yaşam Doymu Üzerine Etkisini Belirlemeye Yönelik Regresyon Analizi

Bağımsız Değişken	Standart Hata	β	t	p
Sabit sayı	0,250		3,501	0,001
İyimserlik Algısı	0,076	0,454	9,412	0,000

$R^2 = 0,206$, Düzeltilmiş $R^2 = 0,203$, $F = 88,590$ **$p = 0,000$**

Bağımlı Değişken: Yaşam Doymu

**İyimserlik ve Yaşam Doymu Arasındaki İlişki,
Demografik Özellikler Bağlamında Algı Farklılıkları : Bir Alan Araştırması**

Araştırmada iyimserlik algısının yaşam doyumu düzeyi üzerindeki etkisini araştırmak üzere H1: "İyimserlik algısı yaşam doyumu düzeyini olumlu yönde etkilemektedir" hipotezi kurulmuştur. Tablo 5'de hipotez regresyon analizi ile test edilmiş ve araştırmının bağımsız değişkeni olan iyimserlik algısının araştırmının bağımlı değişkeni olan yaşam doyumu düzeyini olumlu yönde etkilediği ($\beta = 0,454$) ve iki değişken arasında anlamlı ilişki ($F = 88,590$; $p < 0,001$) olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Korelasyon analizi sonuçları da bu sonucu desteklemektedir. İyimserlik algısı, yaşam doyumu düzeyinin % 20,3'ünü açıklamaktadır (düzeltilmiş $R^2 = 0,203$). Bu bulgu H1 hipotezini yeterli kanıtla desteklemektedir.

Öğrencilerin iyimserlik algılarının ve yaşam doyumu düzeylerinin cinsiyetlerine ve okudukları sınıflara göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan T-testi analizi sonuçları Tablo 6'da ve Tablo 7'de yer almaktadır.

Tablo 6: Cinsiyet ve Sınıf Açısından İyimserlik Algısının Farklılaşması (Bağımsız İki Örnek T-Testi Analizi)

		Sayı	Ortalama	Standart Sapma	T	P
Cinsiyet	Kadın	232	3,23	0,49390	0,212	0,832
	Erkek	112	3,22	0,60757	0,198	0,844
Sınıf	3.Sınıf	123	3,19	0,49826	-0,878	0,381
	4.Sınıf	221	3,25	0,55141	-0,904	0,367

Yapılan T-testi sonucuna göre, öğrencilerin iyimserlik algıları ve cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p > 0,05$). Buna göre kadın öğrencilerin (ort=3,23) ve erkek öğrencilerin (ort=3,22) iyimserlik algıları arasında belirgin bir farklılığın olmadığı söylenebilmektedir. Öğrencilerin iyimserlik algıları ve okudukları sınıf arasında da anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p > 0,05$). Bu verilerden hareketle, 3. sınıf öğrencileri (ort=3,19) ile 4. sınıf öğrencilerinin (ort=3,25) iyimserlik algıları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı söylenebilmektedir (Tablo 6).

Tablo 7: Cinsiyet ve Sınıf Açısından Yaşam Doyumu Düzeyinin Farklılaşması (Bağımsız İki Örnek T-Testi Analizi)

		Sayı	Ortalama	Standart Sapma	T	P
Cinsiyet	Kadın	232	3,18	0,82295	-0,352	0,725
	Erkek	112	3,21	0,88598	-0,343	0,732
Sınıf	3.Sınıf	123	3,18	0,83810	-0,150	0,881
	4.Sınıf	221	3,19	0,84529	-0,150	0,881

Yapılan T-testi sonucuna göre, katılımcıların yaşam doyumu düzeyleri ve cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p > 0,05$). Kadın öğrencilerin (ort=3,18) yaşam doyumu düzeyleri ile erkek öğrencilerin (ort=3,21) yaşam doyumu düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı söylenebilmektedir. 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin yaşam doyumu

düzeyleri karşılaştırıldığında ise, 3.sınıf öğrencilerinin (ort=3,18) yaşam doyumu düzeyleri ile 4. sınıf öğrencilerinin (ort=3,19) yaşam doyumu düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$) (Tablo 7).

Öğrencilerin iyimserlik algılarının ve yaşam doyumu düzeylerinin;okudukları üniversitelere, bölümlere, alttan aldıkları ders sayılarına, aylık ortalama harcama düzeylerine, yetiştikleri bölgelere, ailelerinin yaşadıkları yere, gelecekle ilgili kaygılarına ve yaşlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan ANOVA analizi sonuçları aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 8: Öğrencilerin Okudukları Üniversiteler İle İyimserlik Algılarının ve Yaşam Doyumu Düzeylerinin Karşılaştırılması (ANOVA Analizi)

	Üniversite	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	F	P
İyimserlik Algısı	KSÜ	138	3,20	0,51266	0,336	0,715
	Uludağ Ü.	106	3,23	0,56639		
	Giresun Ü.	100	3,26	0,52662		
Yaşam Doyumu	KSÜ	138	3,14	0,88324	0,662	0,517
	Uludağ Ü.	106	3,19	0,87783		
	Giresun Ü.	100	3,26	0,82006		

Yapılan ANOVA analizi sonucuna göre, öğrencilerin okudukları üniversiteler ile iyimserlik algıları ve yaşam doyumu düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$) (Tablo 8).

Tablo 9: Öğrencilerin Okudukları Bölümler İle İyimserlik Algılarının ve Yaşam Doyumu Düzeylerinin Karşılaştırılması (ANOVA Analizi)

	Bölüm	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	F	P
İyimserlik Algısı	İşletme	96	3,16	0,52095	0,697	0,594
	İktisat	119	3,18	0,55999		
	Kamu Yönetimi	59	3,24	0,49805		
	Uluslararası İlişkiler	46	3,19	0,45533		
	Sağlık Yönetimi	24	3,22	0,66086		
	Yaşam Doyumu	İşletme	96	3,17		
İktisat	119	3,17	0,90016			
Kamu Yönetimi	59	3,35	0,76454			
Uluslararası İlişkiler	46	3,06	0,89231			
Sağlık Yönetimi	24	3,18	01,0281			

Yapılan ANOVA analizi sonucuna göre, öğrencilerin okudukları bölümler ile iyimserlik algıları ve yaşam doyumu düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$) (Tablo 9).

Tablo 10: Öğrencilerin Alttan Aldıkları Ders Sayısı ile İyimserlik Algılarının ve Yaşam Doyumu Düzeylerinin Karşılaştırılması (ANOVA Analizi)

	Alt. Al.Der.Say.	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	F	P
İyimserlik Algısı	Yok	182	3,27	0,52381	1,611	0,187
	1-2	104	3,15	0,54647		
	3-4	36	3,26	0,46554		
	5+	16	3,10	0,64910		
	Yok	182	3,25	0,82360		
Yaşam Doyumu	1-2	104	3,12	0,87658	1,015	0,386
	3-4	36	3,18	0,77736		
	5+	16	2,95	0,97843		
	5+	16	2,95	0,97843		

Yapılan ANOVA analizi sonucuna göre, öğrencilerin alttan aldıkları ders sayısı ile iyimserlik algıları ve yaşam doyumu düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$) (Tablo 10).

Tablo 11: Öğrencilerin Aylık Ortalama Harcama Düzeyi ile İyimserlik Algılarının ve Yaşam Doyumu Düzeylerinin Karşılaştırılması (ANOVA Analizi)

	Ay.Ort.Har. Düzeyi	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	F	P
İyimserlik Algısı	101-200TL	29	3,23	0,41697	0,279	0,947
	201-300TL	34	3,21	0,62205		
	301-400TL	78	3,18	0,52266		
	401-500TL	82	3,23	0,49795		
	501-600TL	42	3,27	0,47397		
	601-700TL	42	3,20	0,56566		
	700 TL ve Üzeri	37	3,30	0,66185		
	700 TL ve Üzeri	37	3,30	0,66185		
Yaşam Doyumu	101-200TL	29	3,29	0,78125	0,868	0,519
	201-300TL	34	3,15	0,72827		
	301-400TL	78	3,02	0,86248		
	401-500TL	82	3,24	0,78614		
	501-600TL	42	3,22	0,82663		
	601-700TL	42	3,20	0,96827		
	700 TL ve Üzeri	37	3,34	0,93648		
	700 TL ve Üzeri	37	3,34	0,93648		

Yapılan ANOVA analizi sonucuna göre, öğrencilerin aylık ortalama harcama düzeyi ile iyimserlik algıları ve yaşam doyumu düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$) (Tablo 11).

Tablo 12: Öğrencilerin Yetiştikleri Bölge ile İyimserlik Algılarının ve Yaşam Doymu Düzeylerinin Karşılaştırılması (ANOVA Analizi)

	Yetişilen Bölge	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	F	P
İyimserlik Algısı	Akdeniz	89	3,18	0,50876	0,632	0,730
	İç Anadolu	32	3,10	0,53758		
	Güneydoğu A.	49	3,27	0,60709		
	Doğu A.	19	3,21	0,36953		
	Karadeniz	84	3,26	0,52573		
	Marmara	50	3,29	0,51715		
	Ege	14	3,34	0,76532		
	Yurtdışı	7	3,18	0,29681		

Tablo 12 (Devamı): Öğrencilerin Yetiştikleri Bölge ile İyimserlik Algılarının ve Yaşam Doymu Düzeylerinin Karşılaştırılması (ANOVA Analizi)

	Yetişilen Bölge	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	F	P
Yaşam Doymu	Akdeniz	89	3,16	0,81067	0,257	0,970
	İç Anadolu	32	3,13	0,91948		
	Güneydoğu A.	49	3,09	0,94701		
	Doğu A.	19	3,22	0,64255		
	Karadeniz	84	3,24	0,81883		
	Marmara	50	3,27	0,95341		
	Ege	14	3,22	0,70102		
	Yurtdışı	7	3,11	0,45981		

Yapılan ANOVA analizi sonucuna göre, öğrencilerin yetiştikleri bölge ile iyimserlik algıları ve yaşam doymu düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$) (Tablo 12).

Tablo 13: Öğrencilerin Ailelerinin Yaşadıkları Yer ile İyimserlik Algılarının ve Yaşam Doymu Düzeylerinin Karşılaştırılması (ANOVA Analizi)

	Yaşanılan Yer	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	F	P
İyimserlik Algısı	Köy-Kasaba	71	3,25	0,47713	0,242	0,867
	İl	114	3,20	0,56771		
	İlçe Merkezi	68	3,20	0,52487		
	Büyükşehir	91	3,26	0,54483		
Yaşam Doymu	Köy-Kasaba	71	3,07	0,74622	0,741	0,528
	İl	114	3,19	0,82440		

**İyimserlik ve Yaşam Doymu Arasındaki İlişki,
Demografik Özellikler Bağlamında Algı Farklılıkları : Bir Alan Araştırması**

İlçe Merkezi	68	3,27	0,90183
Büyükşehir	91	3,21	0,89326

Yapılan ANOVA analizi sonucuna göre, öğrencilerin ailelerinin yaşadıkları yer ile iyimserlik algıları ve yaşam doyumu düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$) (Tablo 13).

Tablo 14: Öğrencilerin Gelecek İle İlgili Kaygıları ile İyimserlik Algılarının ve Yaşam Doyumu Düzeylerinin Karşılaştırılması (ANOVA Analizi)

	Gelecek ile İlgili Kaygı	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	F	P
İyimserlik Algısı	Evet çok	128	3,18	0,52172	0,883	0,415
	Kısmen	171	3,26	0,47176		
	Hayır, hiç	45	3,24	0,74517		
Yaşam Doyumu	Evet çok	128	3,01	0,85829	5,065	0,007
	Kısmen	171	3,26	0,75293		
	Hayır, hiç	45	3,41	1,0302		

Yapılan ANOVA analizi sonucuna göre, öğrencilerin gelecekle ilgili kaygıları ile iyimserlik algıları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$). Ancak öğrencilerin gelecekle ilgili kaygıları ile yaşam doyumları arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$) (Tablo 14).

Anlamlı farklılığın nereden kaynaklandığını bulmak için ise varyansların homojenliklerine bakılmıştır. Varyanslar ($0,048>0,05$) homojen olmadığı için Bonferroni analizi yapılmıştır (Tablo 15).

Tablo 15: Post Hoc Test (Bonferroni)

	Gelecek ile İlgili Kaygı	Gelecek ile İlgili Kaygı	Ortalama Farkı	P
Yaşam Doyumu	Hayır, hiç	Evet, çok	0,39903	0,036

Bonferroni analizi sonucuna göre, anlamlı farklılık “evet,çok” ve “hayır, hiç” cevabını veren öğrencilerden kaynaklanmaktadır. Buna göre; “gelecek ile ilgili kaygı duyuyor musunuz” ifadesine “hayır, hiç” cevabını veren öğrencilerin bu soruya “evet, çok” cevabını veren öğrencilere göre yaşam doyumlarının daha fazla olduğu tespit edilmiştir (Tablo 15).

Tablo 16: Öğrencilerin Yaşları ile İyimserlik Algılarının ve Yaşam Doyumu Düzeylerinin Karşılaştırılması (ANOVA Analizi)

	Yaş	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	F	P
İyimserlik Algısı	18-20	46	3,20	0,48891	1,866	0,135
	21-23	205	3,18	0,52166		
	24-26	88	3,33	0,57653		
	27 ve üzeri	5	3,44	0,37815		
Yaşam	18-20	46	3,27	0,90761	1,770	0,151

Doymaları	21-23	205	3,14	0,82399
	24-26	88	3,21	0,85266
	27 ve üzeri	5	3,96	0,51769

Yapılan ANOVA analizi sonucuna göre, öğrencilerin yaşları ile iyimserlik algıları ve yaşam doyumu düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$) (Tablo 16).

Tablo 17: Öğrencilerin Ailelerinin Ortalama Gelir Düzeyi ile İyimserlik Algılarının ve Yaşam Doyumu Düzeylerinin Karşılaştırılması (ANOVA Analizi)

	Ailenin Ortalama Gelir Düzeyi	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	F	P
İyimserlik Algısı	1000TL'den az	18	3,34	0,44354	0,898	0,528
	1001-1500TL	62	3,28	0,51200		
	1501-2000TL	81	3,16	0,51797		
	2001-2500TL	35	3,14	0,64040		
	2501-3000TL	76	3,26	0,54558		
	3001-3500TL	21	3,42	0,45377		
	3501-4000TL	23	3,11	0,56218		
	4001-4500TL	6	3,21	0,43551		
	4501-5000TL	11	3,14	0,60393		
	5001 ve Üzeri	11	3,23	0,48015		
Yaşam Doyumu	1000TL'den az	18	3,24	0,56383	0,644	0,759
	1001-1500TL	62	3,13	0,87034		
	1501-2000TL	81	3,10	0,79186		
	2001-2500TL	35	3,23	0,84085		
	2501-3000TL	76	3,25	0,90910		
	3001-3500TL	21	3,31	0,67992		
	3501-4000TL	23	3,09	0,95321		
	4001-4500TL	6	3,40	0,82946		
	4501-5000TL	11	3,56	1,14828		
	5001 ve Üzeri	11	2,94	0,84285		

Yapılan ANOVA analizi sonucuna göre, öğrencilerin ailelerinin ortalama geliri ile iyimserlik algıları ve yaşam doyumu düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$) (Tablo 17).

Tablo 18: Öğrencilerin Genel Not Ortalamaları ile İyimserlik Algılarının ve Yaşam Doyumu Düzeylerinin Karşılaştırılması (ANOVA Analizi)

	Genel Not Ortalaması	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	F	P
İyimserlik Algısı	1'den düşük	2	2,75	0,07071	0,531	0,784
	1.00-1.50	11	3,16	0,43191		
	1.51-2.00	45	3,19	0,48609		
	2.01-2.50	79	3,28	0,62079		
	2.51-3.00	119	3,21	0,51287		
	3.01-3.50	73	3,24	0,53076		
	3.51-4.00	15	3,21	0,44540		
Yaşam Doyumu	1'den düşük	2	3,50	0,70711	0,216	0,972
	1.00-1.50	11	3,01	0,79727		
	1.51-2.00	45	3,20	0,86755		
	2.01-2.50	79	3,18	0,85569		
	2.51-3.00	119	3,15	0,83385		
	3.01-3.50	73	3,24	0,87862		
	3.51-4.00	15	3,24	0,75668		

Yapılan ANOVA analizi sonucuna göre, öğrencilerin genel not ortalamaları ile iyimserlik algıları ve yaşam doyumu düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$) (Tablo 18).

4.SONUÇ

Bir ülkenin geleceğini yönlendirebilecek üniversite gençliğinin iyimser bir bakış açısına sahip olması, yaşam doyumu düzeylerinin artmasının sağlanması, hem ruhsal hem de zihinsel açıdan daha sağlıklı nesillerin devamlılığın sağlanması ulusal kalkınmaya katkı sağlanabilmesi açısından oldukça önemli bir konudur.

Araştırma konusunun bu öneminden hareket edilerek bu çalışmada, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Uludağ Üniversitesi ve Giresun Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde okuyan birinci öğretim öğrencilerin iyimserlik düzeylerinin yaşam doyumları üzerindeki yordayıcı rolünün belirlenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca yine bu araştırma ile üniversite öğrencilerinin iyimserlik algılarının ve yaşam doyumu düzeylerinin ve çeşitli sosyo-demografik değişkenler açısından farklılaşıp farklılaşmadığının tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Araştırmada yapılan frekans analizleri sonuçlarına göre; araştırma Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İİBF'den 138, Giresun Üniversitesi İİBF'den 106 ve Uludağ Üniversitesi İİBF'den 100 öğrenci olmak üzere toplamda 344 öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Bu öğrencilerden 232'si kız, 112'si erkektir. Öğrencilerin % 59'u 21-23 yaş aralığında bulunmaktadır. Bu öğrencilerin % 35,7 si 3.sınıf, % 64,2'si ise 4. sınıf öğrencisidir. Öğrencilerin % 27,9'u işletme, % 34,6'sı iktisat, % 17,2'si kamu yönetimi, %13'ü uluslararası

ilişkiler ve % 7'si ise sağlık yönetimi bölümü öğrencisidir. Yine bu öğrencilerin çoğunluğunun 2.51 ve 3.00 aralığında genel not ortalamasına sahip olduğu, alttan dersinin olmadığı, 301-400 ve 401-500 TL aralığında aylık harcamalarının olduğu, ailelerinin ise 1501-2000 ve 2501-3000 TL aralığında aylık ortalama gelir düzeyine sahip olduğu belirlenmiştir. Katılımcı öğrencilerin çoğunluğunun (% 24,4-84 kişi) Karadeniz bölgesinde yetiştiği, ailelerinin ilçe ve büyükşehirde yaşadığı ve gelecekle ilgili kısmen kaygı duydukları tespit edilmiştir. Ayrıca katılımcı öğrencinin iyimserlik algısı ve yaşam doyumu ile ilgili ifadelere ortalama olarak "kararsızım" şeklinde cevap verdikleri belirlenmiştir.

Yapılan korelasyon analizinin sonucuna göre ise; iyimserlik algısı ve yaşam doyumu arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Bu sonuca paralel olarak Ünüvar vd., (2012:142) ve Bilajac vd., (2014: 148) de yaşam doyumu ve iyimserlik algısı arasında pozitif ve anlamlı ilişki olduğu bulgusuna ulaşmışlardır.

Yapılan regresyon analizi sonuçlarına göre ise; araştırmanın bağımsız değişkeni olan iyimserlik algısının araştırmanın bağımlı değişkeni olan yaşam doyumu düzeyini olumlu yönde etkilediği ($\beta = 0,454$) ve iki değişken arasında anlamlı ilişki ($F = 88,590$; $p < 0,001$) olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Korelasyon analizi sonuçları da bu sonucu desteklemektedir. Bu bulgu H1 hipotezini de yeterli kanıtla desteklemiştir. Bu çalışmada literatürdeki bulgularla uyumlu sonuçlar elde edilmiştir. Örneğin; Sapmaz ve Doğan (2012: 63) Sakarya Üniversitesinde öğrenim gören 206 üniversite öğrencisi üzerinde yaptıkları araştırma sonucunda; iyimserliğin yaşam doyumuna ilişkin varyansın % 60'ını açıkladığını tespit etmişlerdir. Güler ve Emeç (2006) Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde öğrenim gören 443 üniversite öğrencisi üzerinde yaptıkları araştırma sonucunda ise, iyimserlik ve yaşam doyumu arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmişlerdir.

Yapılan T-testi analizi sonucuna göre ise; öğrencilerin cinsiyetleriyle, sınıflarıyla iyimserlik algıları ve yaşam doyumu düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir. Yapılan ANOVA analizi sonuçlarına göre ise, tek anlamlı farklılığın öğrencilerin taşıdıkları kaygı ve yaşam doyumu düzeyleri arasında olduğu belirlenmiştir. Bunun kaynağının ise, "gelecek ile ilgili kaygı duyuyor musunuz" ifadesine "hayır, hiç" cevabını veren öğrencilerin olduğu görülmüştür. Buna göre, bu soruya "hayır, hiç" cevabını veren öğrencilerin, "evet, çok" cevabını veren öğrencilere göre yaşam doyumu düzeylerinin daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Diğer bir deyişle, gelecekle ilgili kaygı düzeyleri daha az olan öğrencilerin daha fazla olan öğrencilere göre yaşam doyum düzeylerinin daha fazla olduğu söylenebilmektedir. Örneğin; Gündoğar ve arkadaşları (2007) tarafından yapılan araştırma sonucunda da öğrencilerdeki sürekli kaygı düzeylerinin yaşam doyumunun en önemli dört belirleyicisinden birisi olduğu, yaşam doyumunun sürekli kaygı ile olumsuz ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Buna karşın, Ünüvar vd., (2012: 142)'nin yapmış olduğu çalışmaya göre ise, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre yaşam doyumu ve iyimserlik algılarının daha yüksek olduğunu, gelir arttıkça yaşam doyumu ve iyimserlik algılarının da arttığını belirtmişlerdir. Aynı şekilde,

Bilajac vd., (2014: 438) istatistiksel olarak kadınların daha iyimser oldukları bulgusuna ulaşmışlardır.

Yine yapılan ANOVA analizi sonuçlarına göre diğer demografik özelliklerle (yaş, bölüm, üniversite, aylık harcama miktarı, ailenin ortalama geliri, yetişilen bölge, genel not ortalaması,vs.) öğrencilerin iyimserlik algıları ve yaşam doyumu düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir.

Bu araştırmanın sonuçlarından yararlanarak şu önerilerde bulunulabilir:

- Öğrencilerin arkadaşlarıyla vakit geçirmesini sağlayacak, birbirlerini tanımalarına vesile olacak ve duygularını paylaşabilecekleri organizasyonlar yapılmalıdır. Çünkü aksi takdirde, öğrenciler birbirleriyle ders geçmek veya not paylaşmak gibi çıkar amaçlı ilişkiler kurup, birbirlerine karşı olan hoşnutsuzluk ve iyimserliklerini kaybedebilirler.

- Ayrıca her zaman kötü şeyler yaşayacağını ve hayatında hiçbir şeyin yolunda gitmediğini düşünen öğrenciler için, üniversitelerde öğrencilerin moral ve motivasyonlarını arttıracak destek birimler kurulmalı ve sorunları olan öğrenciler düzenli olarak takip edilmelidir.

- Öğrencilerin iyimserlik algıları ve yaşam doyumlarındaki düşüş, kötü ekonomik durumdan da kaynaklanabilir. Bu öğrencilere sunulacak burs ve yardım olanakları ve yarı zamanlı çalışma imkânları ile maddi destek sağlanabilir. Bu desteğin, öğrencilerin iyimserlik algıları ve yaşam doyumu düzeyleri üzerinde olumlu etkisi olabilir.

- Yaşam doyumu ile ilgili olarak ise, öğrencilerin sahip oldukları hiçbir şeyden hemen hemen hiç memnun olmadıkları, memnun olmak konusunda ise kararsız kaldıkları görülmektedir. Bu konuda da öğrenciler için hayatın zorluklarına rağmen başarılı olmuş kişiler, iş adamları, psikologlar getirilerek konuşmalar, seminer, panel, vb.,düzenlenebilir ve öğrencilerde sahip olduklarıyla yetinerek bunlardan hoşnut olmalarını sağlayacak bir şükür bilincinin oluşması sağlanabilir. Böylelikle öğrencilerin manevi olarak mutlu olmaları ve yaşam doyumlarının artması sağlanabilir.

KAYNAKÇA

Atalay, C. G. (2012), "Optimism Syndrome in Business Life: A Research of Optimism About Academicians in Turkey", *Procedia – Social and Behavioral Sciences* 58: 964– 970.

Baltaş, A. (2001). *Değişimin İçinden Geleceğe Doğru Ekip Çalışması ve Liderlik*, Remzi Kitabevi, İstanbul.

Bilajac, L., Marchesi, V. V., Tešić, V. & Rukavina, T. (2014), "Life Satisfaction, Optimism And Social Capital As Predictors Of Mental Health Of The

Recipients Of Financial Welfare From The State”, *Psychiatra Danubina*, 26, 3, 435-441.

Buchanan, G. M. ve Seligman, M. E. P. (1995). *Explanatory Style*, Hillsdale, NJ: Erlbaum.

Diener, E., Emmons, R. A., Larsen, R. J. ve Griffin, S. (1985). “The Satisfaction With Life Scale”, *Journal Of Personality Assessment*, 49(1): 71-75.

Dikmen, A. A. (1995). “İş Doyumu ve Yaşam Doyumu İlişkisi”, *A.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 50 (3-4): 115-140.

Graves, L. M., Ohlott, P. J. ve Ruderman, M. N. (2007). “Commitment to Family Roles: Effects on Manager’s Attitudes and Performance”, *Journal of Applied Psychology*, 92 (1): 44-56.

Güler, B. K. ve Emeç, H. (2006). “Yaşam Memnuniyeti ve Akademik Başarıda İyimserlik Etkisi”, *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi*, 21 (2): 129-149.

Gündoğar, D., Gül Sallan, S., Uskun, E., Demirci, S. ve Keçeci, D. (2007). “Üniversite Öğrencilerinde Yaşam Doyumunu Yordayan Etkenlerin İncelenmesi”, *Klinik Psikiyatri*, 10: 14-27.

Gürbüz, S. ve Şahin, F. (2014). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri Felsefe-Yöntem-Analiz*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Hayes, C. T. (2007). “Optimism, Stress, Life Satisfaction, and Job Burnout In Restaurant Managers”, *The Journal of Psychology*, 15 (6): 565-579.

Hosseinkhanzadeh, A. A. ve Taher, M. (2013). “The Relationship between Personality Traits with Life Satisfaction”, *Sociology Mind*, 3 (1): 99-105.

Kabasakal, Z. ve Uz Baş, A. (2013). “Öğretmen Adaylarında Yaşam Doyumunun Yordayıcısı Olarak Problem Çözme Becerileri”, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2 (1): 27-35.

Karatepe, O. M. ve Baddar, L. (2006). An Empirical Study of the Selected Consequences of Frontline Employees’ Work-Family Conflict and Family-Work Conflict, *Tourism Management* 27: 1017-1028.

Kaya, D. Ş. ve Zerenler, M. (2014). *Çalışma Hayatında Psikolojik Sermaye, Mesleki Bağlılık ve Kariyer Planlamasına Genel Bakış*, Nobel Yayınevi, Ankara.

Kesken J. ve Ayyıldız N. A. (2008). “Liderlik Yaklaşımlarında Yeni Perspektifler: Pozitif ve Otantik Liderlik”, *Ege Akademik Bakış/Ege Academic Review*, 8 (2): 729-754.

Köker, S. (1991). *Normal ve Sorunlu Ergenlerin Yaşam Doyumu Düzeyinin Karşılaştırılması*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Kümbül, Güler, B. (2009). "Pozitif Psikolojik Sermaye: Tanımı Bileşenleri ve Yönetimi İçinde Çalışma Yaşamında Davranış: Güncel Yaklaşımlar", Ed. Aşkın Keser, Gözde Yılmaz, Şenay Yürür, Umuttepe Yayınları, Kocaeli.
- Kyle W. L., Lebsack, S. A. ve Lebsack. R. R. (2008). "Positivity In Healthcare: Relation of Optimism to Performance", *Journal of Health Organization and Management*, 22 (2): 178-188.
- Leung, B. W., Moneta, G. And Mc-Bride Chang, C., (2005), "Think Positively And Feel Positively: Optimism And Life Satisfaction In Late Life", *Int'l. J. Aging And Human Development*, Vol. 61(4) 335-365.
- Luthans, F. (2008). *Organizational Behavior*, 11th Ed., McGrawHill.
- Luthans, F. ve Jensen, S. M. (2005). "The Linkage between Psychological Capital and Commitment to Organizational Mission: A Study of Nurse", 35 (6): 304-310.
- Melendez, J. C., Tomas, J. M., Oliver, A. ve Navaro, E. (2009). "Psychological and Physical Dimensions Explaining Life Satisfaction among the Elderly: A Structural Model Examination", *Archives of Gerontology and Geriatrics*, 48: 291-295.
- Moller, V. (1996). "Life Satisfaction and Expectations for the Future in Sample of University Students: A research Note", *South African Journal of Sociology*, 27 (1): 109-125.
- Özdamar, K. (2001). *SPSS ile Biyoistatistik*, 4. Baskı, Kaan Yayınları, Eskişehir.
- Özkalp, E. (2009). "Örgütsel Davranışta Yeni Bir Boyut: Pozitif (Olumlu) Örgütsel Davranış Yaklaşımları Ve Konuları", 17. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi, 21-23 Mayıs 2009, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İşletme Bölümü, ss. 491-497.
- Ural, A. ve Kılıç, İ. (2013). *Bilimsel Araştırma Süreci ve SPSS ile Veri Analizi*, Detay Yayıncılık, 4. Baskı, Ankara.
- Ünüvar, Ş., Avşaroğlu, S. and Uslu, M. (2012), "An Evaluation of Optimism and Life Satisfaction of Under graduate Students in the School of Tourism and Hotel Management", *Asian Social Science*, 8, 12.
- Pavot, W. ve Diener, E. (1993). "Review of the Satisfaction with Life Scale", (Ed.) E. Diener *Assessing Well-Being: The Collected Works of Ed Diener*, Social Indicators Research Series 39: 101-117.
- Peterson, C. (2000). "The Future of Optimism", *American Psychologist*, 55 (1): 44-55.
- Piccolo, F. R., Judge, T. A., Takahashi, K., Watanabe, N. ve Locke, E. A. (2005). "Core Self-Evaluations in Japan: Relative Effects on Job Satisfaction, Life Satisfaction, and Happiness", *Journal of Organizational Behavior*, 26: 965-984.
- Recepöğlü, E. (2013). "Öğretmen Adaylarının Yaşam Doyumları ile Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi", *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Özel Sayı (1): 311-326.

- Sapmaz, F. ve Doğan, T. (2012). "Mutluluk ve Yaşam Doyumunun Yordayıcısı Olarak İyimserlik", Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 8 (3): 63-69.
- Scheier, M. F. ve Carver, C. S. (1985). "Optimism, Coping, and Health: Assessment and Implications of Generalized Outcome Expectancies", Health Psychology, Vol. 4: 219-247.
- Schimmack, U., Radhakrishnan, P., Oishi, S., Dzokoto, V. ve Ahadi, S. (2002). Culture, Personality, and Subjective Well-Being: Integrating Process Models of Life Satisfaction, Journal of Personality & Social Psychology, 82: 582-593.
- Tiger, L. (1979). Optimism: The Biology of Hope, Simon and Schuster, New York. NY.
- Tuzgöl Dost, M. (2007). "Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Doyumunun Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi", Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2 (22): 132-143.
- Zhao, R. X., Qu, H. ve Ghiselli, R. (2011). "Examining the Relationship of Work-Family Conflict to Job and Life Satisfaction: A Case of Hotel Sales Managers", International Journal of Hospitality Management, 30: 46-54.

